

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

ul. mjr Hubala 21, 45-266 Opole
tel. 077 44 22 929, fax. 077 44 22 928, e-mail: opop@praca.gov.pl
Bezpłatna infolinia 0 800 88 11 22

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE OPOLSKIM I MIEŚCIE OPOLU
W I PÓŁROCZU 2009 ROKU**

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

SPIS TREŚCI

1. UWAGI WSTĘPNE	3
1.1. CEL OPRACOWANIA	3
1.2. METODOLOGIA OPRACOWANIA.....	4
1.3. PODSTAWA OPRACOWANIA.....	4
2. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	5
2.1. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WG ZAWODÓW	5
2.2. BEZROBOTNI WG KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH.....	7
2.3. UDZIAŁ KOBIET WEDŁUG KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	7
2.4. ZAWODY GENERUJĄCE DŁUGOTRWAŁE BEZROBOCIE.....	9
2.5. NAPŁYW BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW	10
3. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	11
4. ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH ORAZ OFERT PRACY WG KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI	12
5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH	14
4.1. ZAWODY DEFICYTOWE	14
4.2. OCENA PŁYNNOŚCI W ZAWODACH DEFICYTOWYCH	17
4.3. ZAWODY NADWYŻKOWE	20
4.4. OCENA PŁYNNOŚCI W ZAWODACH NADWYŻKOWYCH.....	23
6. WNIOSKI	29

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Struktura bezrobotnych wg grup wielkich zawodów.</i>	<i>5</i>
<i>Tabela 2. Struktura bezrobotnych wg kwalifikacji zawodowych.</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 3. Udział kobiet według zawodów</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 4. Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2009 roku</i>	<i>11</i>
<i>Tabela 5. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w mieście Opolu</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 6. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w powiecie opolskim</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 7. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w mieście Opolu</i>	<i>20</i>
<i>Tabela 8. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w powiecie opolskim.</i>	<i>21</i>

1. UWAGI WSTĘPNE

Dogłębne poznanie mechanizmu funkcjonowania lokalnego rynku pracy wydaje się niezbędne, aby można było skutecznie poprawić ten mechanizm, odpowiednio dostosowując do lokalnych potrzeb politykę rynku pracy. Spadek poziomu bezrobocia notowany w ostatnich latach sprawił, iż w wielu zawodach pracodawcy mają obecnie istotny problem z obsadzeniem wolnych miejsc pracy. Wciąż więc niezbędna jest szeroka i ciągle aktualizowana wiedza na temat kształtowania się wielkości opisujących rynek pracy, służąca podejmowaniu skutecznych działań w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, a także dla efektywnej promocji zatrudnienia. Nieodzowna ku temu jest obserwacja rynku pracy pod kątem kształtowania się popytu i podaży siły roboczej w przekroju zawodowym. Niniejsze opracowanie stanowi właśnie analizę podstawowych wielkości opisujących rynek pracy w układzie według kwalifikacji zawodowych w powiecie opolskim i mieście Opolu w pierwszym półroczu 2009 roku.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

1.1. Cel opracowania

Celem opracowania niniejszego raportu jest określenie zapotrzebowania na rynku pracy na konkretne zawody. Pozwoli to na określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych oraz usprawnienie poradnictwa zawodowego.

Informacje o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłużą w szczególności jako źródło informacji do:

- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- określania zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy kierunków szkoleń osób bezrobotnych,
- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowego urzędu pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywizację bezrobotnych,
- opracowywania przez samorząd lokalny strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,
- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego poprzez bieżące wskazywanie doradcom zawodowym profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- usprawniania pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie bieżących informacji o planach zatrudnieniowych zakładów pracy.

Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadpodstawowych,
- lokalne organy rządowe i samorządowe,
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu powiatu i województwa opolskiego zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy.

1.2. Metodologia opracowania

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując się nazwami grup zawodów, zawodów i specjalności zgodnymi z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności, wprowadzoną do powszechnego stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2002 roku, obowiązującej od 1 stycznia 2003 roku (Dz. U. Nr 222, poz. 1868).

Zawód jest w niej definiowany jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu winno stanowić źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności, które są wynikiem podziału pracy w ramach zawodu i zawierają czynności o podobnym charakterze wymagające pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Klasyfikację tę opracowano zgodnie ze standardami międzynarodowymi. Struktura klasyfikacji obejmuje 10 grup wielkich, 30 dużych, 116 średnich oraz 387 grup elementarnych. Grupy elementarne zawierają 1 636 zawodów i specjalności. Szczegółową analizą objęto wybrane zawody.

Ponadto przy monitoringu uwzględniono również poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 października 1997 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności.

1.3. Podstawa opracowania

Podstawowymi źródłami informacji wykorzystanymi w opracowaniu były sporządzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu zestawienia danych statystycznych dotyczących osób bezrobotnych oraz ofert pracy z powiatu opolskiego i miasta Opola (załączniki nr 2 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy i oferty pracy* oraz załączniki nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności* – stan na 30.06.2009r.).

2. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

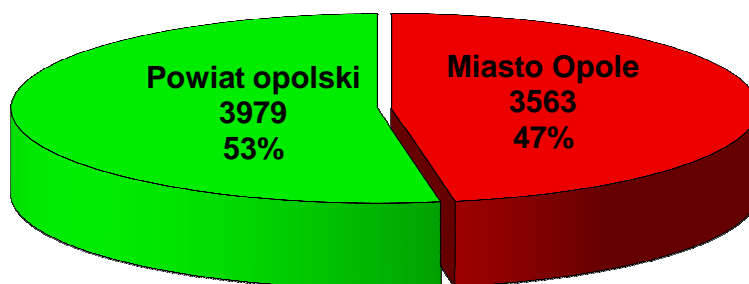
Na koniec czerwca 2009r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu zarejestrowane były **7 542** osoby. Strukturę bezrobotnych w zależności od miejsca zamieszkania ilustruje wykres 1.

Stopa bezrobocia wyniosła:

- dla powiatu opolskiego – 10,5%,
- dla miasta Opolą – 5,2%.

Dla porównania w województwie opolskim stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 11,2%, zaś dla obszaru całego kraju – 10,7%.

Wykres 1. Bezrobotni w zależności od miejsca zamieszkania

Stan na 30.06.2009r.

2.1. Struktura bezrobotnych wg zawodów

Zgodnie z Klasyfikacją Zawodów i Specjalności wyróżniamy 10 grup wielkich (Tabela 1). Do każdej z nich zaliczyć można mniejsze grupy zawodów oraz konkretne zawody i specjalności.

Tabela 1. Struktura bezrobotnych wg grup wielkich zawodów.

Kod grupy zawodu	Grupa zawodów	Liczba bezrobotnych			Udział grupy osób bezrobotnych wobec ogółu [%]
		Powiat opolski	Miasto Opole	Razem	
000000	Bez zawodu	651	495	1146	15,19 %
0	Żołnierze	8	0	8	0,11 %
1	Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	28	50	78	1,03 %
2	Specjaliści	287	607	894	11,85 %
3	Technicy i inny średni personel	419	531	950	12,60 %
4	Pracownicy biurowi	147	193	340	4,51 %
5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	605	507	1112	14,74 %
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	118	52	170	2,25 %
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	1247	813	2060	27,31 %
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	177	105	282	3,74 %
9	Pracownicy przy pracach prostych	292	210	502	6,66 %
	RAZEM	3979	3563	7542	100 %

Stan na 30.06.2009r.

- Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, że najliczniejszą kategorię stanowią osoby posiadające zawody z grupy „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. Osoby te stanowią aż 27,31% ogółu bezrobotnych (2 060 osób). W grupie tej największy udział miały zawody:
 - ślusarz (209 osób),
 - mechanik samochodów osobowych i pojazdów samochodowych (181 osób),
 - murarz (154 osoby),
 - krawiec (137 osób),
 - stolarz (94 osoby),
 - malarz budowlany (58 osób),
 - szwaczka (57 osób).
- Bardzo liczną grupę tworzą osoby nieposiadające żadnych kwalifikacji zawodowych oraz udokumentowanego doświadczenia zawodowego. Liczba ta klasyfikuje tę grupę osób jako drugą pod względem wielkości. Udział tych osób w ogóle bezrobotnych stanowi aż 15,19% (1 146 osób).
- Kolejnymi najczęściej reprezentowanymi zawodami są te, zaliczane do wielkiej grupy „pracowników usług osobistych i sprzedawców”. Stanowią oni 14,74%, tj. 1 112 osób. Najliczniejszymi w tej grupie są zawody:
 - sprzedawca (639 osób),
 - kucharz (164 osoby),
 - fryzjer (102 osoby),
 - kelner (50 osób),
 - bufetowy [barman] (30 osób),
 - kucharz małej gastronomii (26 osób),
 - pracownik ochrony osób i mienia (22 osoby).
- Znaczną grupę stanowią również osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy „technicy i inny średni personel” – 12,60% (950 osób). W grupie tej największy odsetek bezrobotnych posiadają osoby z zawodami:
 - technik mechanik (90 osób),
 - pracownik administracyjny (78 osób),
 - technik ekonomista (69 osób),
 - technik budownictwa (61 osób),
 - handlowiec (49 osób),
 - księgowy (41 osób).
- Duży odsetek zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby sklasyfikowani w grupie „specjalistów” – 11,85% (894 osoby) z ogółu. W tej grupie można wyróżnić następujące dominujące zawody:
 - ekonomista (221 osób),
 - pedagog (46 osób),
 - specjalista do spraw marketingu i handlu (30 osób),
 - filolog filologii obcojęzycznej (24 osoby),
 - politolog (23 osoby).
- Ponad co dwudziesty z zarejestrowanych bezrobotnych został sklasyfikowany w grupie „pracownicy przy pracach prostych”. Świadczy to o tym, że 6,66 % bezrobotnych (502 osoby) posiada tylko elementarne umiejętności zawodowe. W grupie tej dominują zawody:
 - sprzątaczką (99 osób),
 - robotnik gospodarczy (93 osoby),
 - robotnik budowlany (44 osoby),
 - pomoc kuchenna (35 osób).

2.2. Bezrobotni wg kwalifikacji zawodowych

Zawody dominujące wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w tut. urzędzie przedstawiono w Tabeli 2.

Tabela 2. Struktura bezrobotnych wg kwalifikacji zawodowych.

Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety
Bez zawodu	1146	730
Sprzedawca	639	554
Ekonomista	221	154
Ślusarz	209	3
Kucharz	164	123
Murarz	154	2
Krawiec	137	129
Mechanik samochodów osobowych	107	0
Fryzjer	102	98
Magazynier	102	20
Sprzątaczką	99	93
Stolarz	94	2
Robotnik gospodarczy	93	39
Technik mechanik	90	4
Pracownik biurowy	89	73
Pracownik administracyjny	78	64
Mechanik pojazdów samochodowych	74	0
Asystent ekonomiczny	69	58
Technik budownictwa	61	15
Cukiernik	60	51
Malarz budowlany	58	3
Szwaczka	57	55
Tokarz	54	5
Piekarz	52	21
Kelner	50	36

Stan na 30.06.2009r.

Bezrobocie wśród absolwentów

Wśród **137 absolwentów** (w tym 89 kobiet) zarejestrowanych w urzędzie (wg stanu na dzień 30.06.2009r.) 17,5% stanowiły osoby bez zawodu (24 osoby) z czego blisko 80% stanowiły kobiety. Na drugim miejscu klasyfikują się absolwenci posiadający zawód ekonomisty – 7 osób (w tym 4 kobiety). W następnej kolejności można wyróżnić zawody specjalisty ds. ekonomicznych i zarządzania (6 osób), informatyków i socjologów (po 5 osób), inżynierów budownictwa i inżynierii środowiska, fizjoterapeutów i nauczycieli wychowania fizycznego (po 4 osoby), techników mechaników, biologów i sprzedawców (po 3 osoby) oraz dalsze, nie mające już tak znacznego udziału.

2.3. Udział kobiet według kwalifikacji zawodowych

W końcu pierwszego półrocza 2009 roku na 7 542 zarejestrowanych bezrobotnych ogółem było wśród nich **3 916 kobiet** co stanowiło **51,9%** ogółu. Istotnym jest fakt, iż niektóre zawody są zdominowane przez mężczyzn, zaś inne przez kobiety. Z Tabeli 3 możemy odczytać, iż kobiety

stanowią przeważającą większość wśród osób bezrobotnych z zawodem szwaczki, fryzjera, krawca czy sprzątaczkę. Najwięcej kobiet posiada jednak zawód sprzedawcy (639 osób), a ich udział do ogółu bezrobotnych z tym zawodem stanowi 86,7%.

Największym problemem pozostaje liczna grupa kobiet bez żadnego zawodu. Odsetek ten wśród kobiet jest wyższy niż wśród mężczyzn i wyniósł 63,7%.

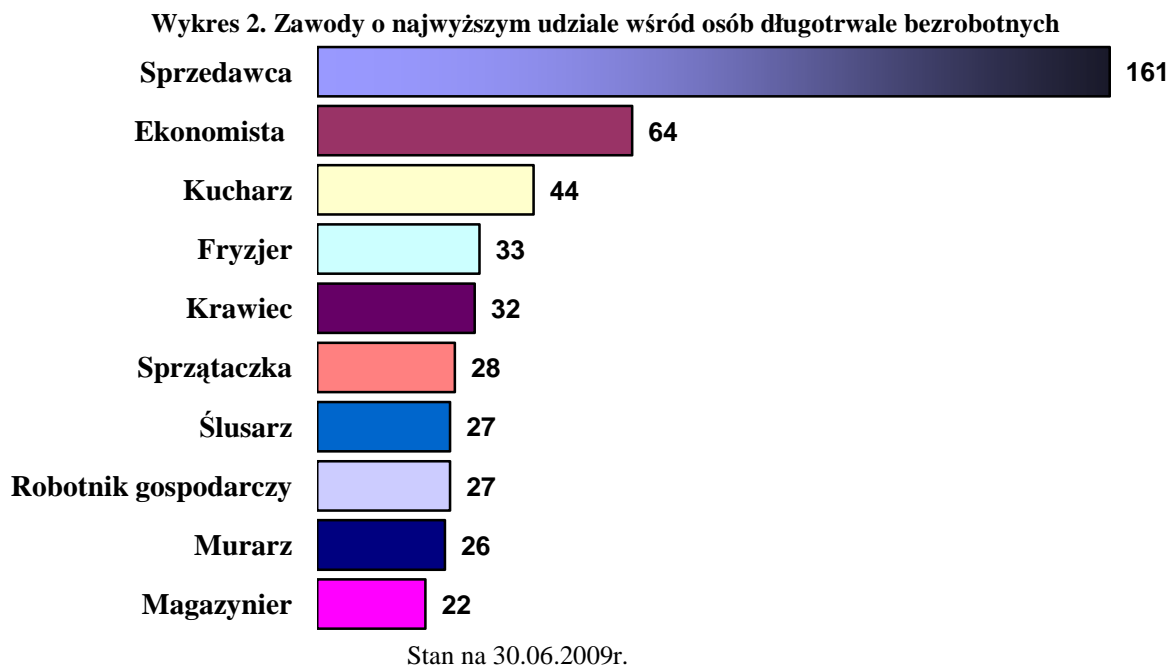
Tabela 3. Udział kobiet według zawodów

Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych		Udział kobiet
	ogółem	kobiety	
Szwaczka	57	55	96,5 %
Fryzjer	102	98	96,1 %
Krawiec	137	129	94,2 %
Sprzątaczkę	99	93	93,9 %
Sprzedawca	639	554	86,7 %
Cukiernik	60	51	85,0 %
Asystent ekonomiczny	69	58	84,1 %
Pracownik administracyjny	78	64	82,1 %
Pracownik biurowy	89	73	82,0 %
Kucharz	164	123	75,0 %
Ekonomista	221	154	69,7 %
Bez zawodu	1146	730	63,7 %
Ogółem	7542	3916	51,9 %

Stan na 30.06.2009r.

2.4. Zawody generujące długotrwałe bezrobocie

Wśród bezrobotnych były **582 osoby** zarejestrowane powyżej 12 miesięcy z terenu miasta Opola oraz **676 osób** z terenu powiatu opolskiego (stan w dniu 30.06.2009r.). Łącznie grupa ta stanowiła liczbę **1 258 osób** (16,7% wobec ogółu). Należy więc baczniej przyrzeć się zawodom, których udział w tej grupie jest znaczny.

Zasadniczo dominującą pozycję zajmuje zawód sprzedawcy, gdyż aż 161 osób legitymujących się tym zawodem pozostaje w rejestrze Urzędu co najmniej od 12-tu miesięcy. Zawodem tym w przeważającej większości legitymowały się kobiety – 92,5%.

Ekonomiści byli drugą co do wielkości grupą zawodową wśród osób długotrwałe bezrobotnych. Wśród 64 ekonomistów 48 osób (75,0%) zamieszkiwało na terenie miasta Opola. Również w tym zawodzie stopień feminizacji był wysoki – 68,8%.

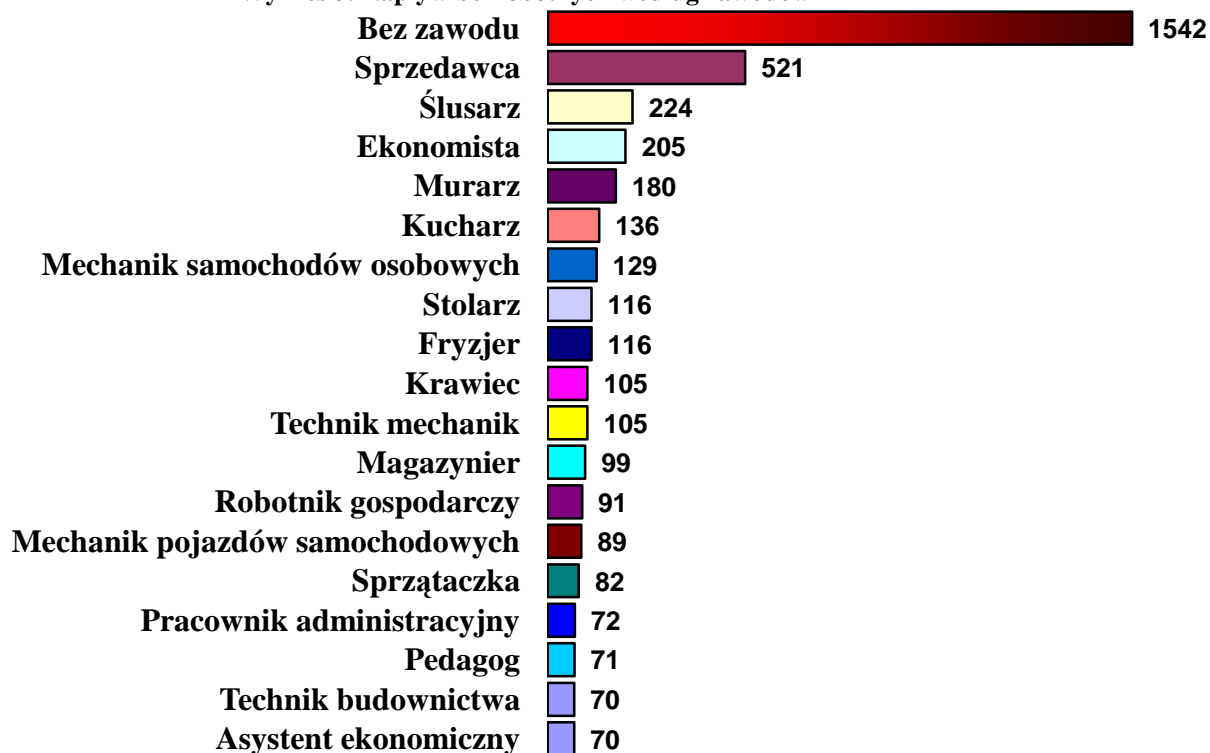
Podobnie silnie reprezentowanym wśród kobiet był zawód kucharza, gdzie 40 kobiet (spośród 44 osób ogółu) stanowiło grono osób długotrwałe bezrobotnych o tym zawodzie. Większość z nich (33 osoby) zamieszkiwała na terenie powiatu opolskiego.

Zawód fryzjera był bardziej popularny wśród osób zamieszkałych na terenie powiatu opolskiego, gdzie zameldowanych było 26 osób (78,8%) z tym zawodem. Jedynie dwóch mężczyzn legitymowało się doświadczeniem pracy w tym zawodzie. Szczegóły ilustruje wykres 2.

2.5. Napływ bezrobotnych według zawodów

W pierwszym półroczu 2009 roku w tut. urzędzie zarejestrowano **8 034 osoby** bezrobotne (3 998 osób z terenu miasta Opola), jednak prawie co piąta osoba (19,2%) nie posiadała żadnych kwalifikacji zawodowych. Analizując napływ osób bezrobotnych według ostatniego wykonywanego zawodu okazuje się, iż najczęściej zostało zarejestrowanych osób z zawodem sprzedawcy (521 osób), co stanowiło 6,5% wszystkich noworejestrowanych bezrobotnych. Fluktuacja bezrobotnych w tym zawodzie jest właśnie największa. Więcej informacji o ostatnich wykonywanych zawodach wśród noworejestrowanych osób bezrobotnych przedstawia wykres 3.

Wykres 3. Napływ bezrobotnych według zawodów

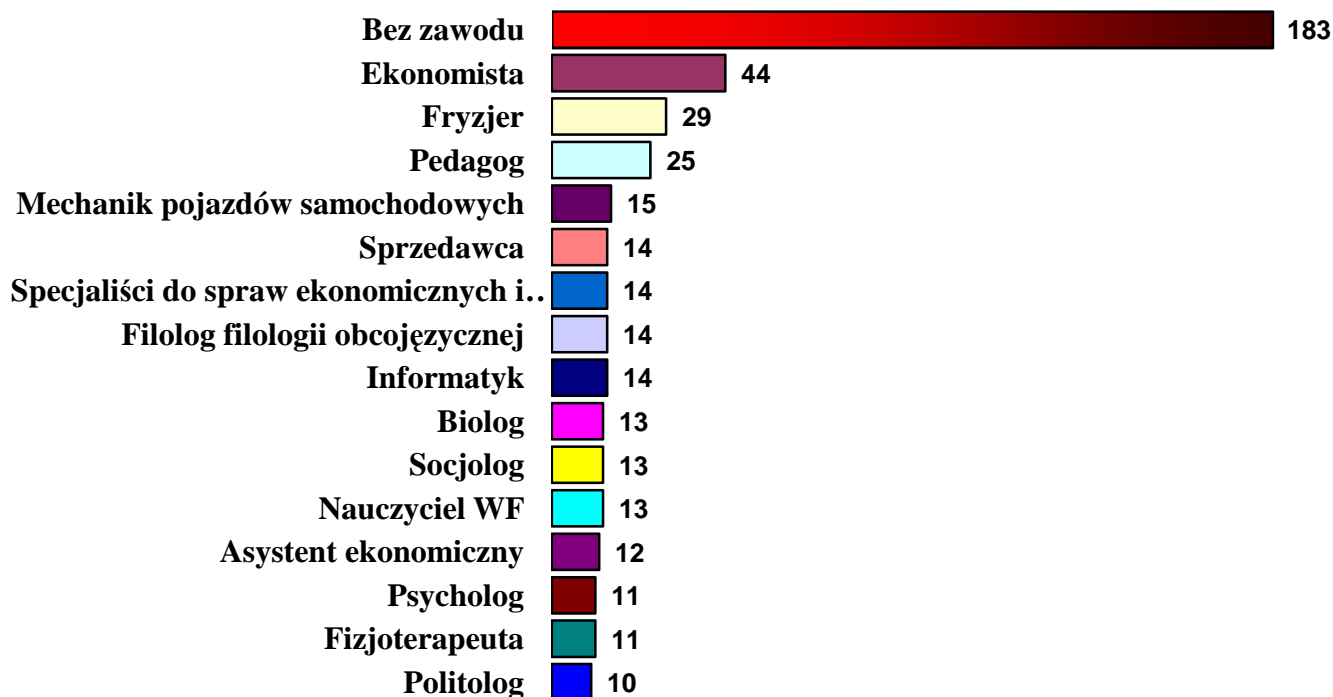

Stan na 30.06.2009r.

Napływ bezrobotnych absolwentów

W rozpatrywanym okresie w ogóle bezrobotnych zarejestrowano **767 osób** (371 osób z miasta Opola) które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę. Rejestrowani absolwenci stanowili więc 9,5% ogółu osób rejestrowanych. Do rejestru bezrobotnych trafiały głównie kobiety – łącznie 502 (co stanowiło ponad 65%). Blisko co czwarty z rejestrowanych absolwentów (183 osoby) nie uzyskał żadnego zawodu. Wśród osób które otrzymały wykształcenie kierunkowe najczęściej rejestrowanych absolwentów szkół uzyskało zawód ekonomisty (44 osoby, w tym 33 kobiety), fryzjera (29 osób w tym 1 mężczyzna), pedagoga (25 osób, w tym 19 kobiet) oraz mechanika samochodów osobowych (15 osób – jedynie mężczyzn).

Wykres 4. Napływ bezrobotnych absolwentów według zawodów

Stan na 30.06.2009r.

3. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W analizowanym okresie w 2008 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu zgłoszono wraz z subsydiowanymi ofertami zatrudnienia, stażami i miejscami przygotowania zawodowego **5 605** ofert pracy (o 30% mniej niż w tym samym okresie roku poprzedniego). Od pracodawców z terenu powiatu opolskiego przyjęto **1 592** oferty, natomiast pracodawcy z terenu miasta Opola zgłoszono **4 013** ofert. W Tabeli 4 podano zawody, w których zgłoszono najwięcej ofert pracy.

Tabela 4. Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2009 roku

Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2009r.		
	Powiat Opolski	Miasto Opole	Razem
Ogółem	1 594	4 013	5605
Robotnik gospodarczy	765	221	986
Sprzedawca	58	455	513
Pracownik biurowy	74	364	438
Sprzątaczką	21	199	220
Pozostali spawacze i pokrewni	0	207	207
Robotnik budowlany	42	118	160
Murarz	20	139	159
Pracownik ochrony mienia i osób	23	104	127
Pozostali operatorzy maszyn	35	64	99
Księgowy	19	70	89
Pozostali robotnicy pomocniczy w rolnictwie	0	80	80
Kucharz	9	66	75

Brukarz	19	55	74
Magazynier	12	61	73
Doradca personalny	0	67	67
Zbrojarz	11	56	67
Pozostali ślusarze i pokrewni	0	64	64
Przedstawiciel handlowy	6	54	60
Pracownik administracyjny	16	44	60
Cieśla	9	49	58
Pomoc kuchenna	20	35	55
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	51	0	51
Garmażer	0	50	50

Stan na 30.06.2009r.

Zestawienie powyższe ujmuje zgłoszenia miejsc stażowych i tym samym oznacza to że zapotrzebowanie na pracowników w powyższych zawodach istnieje, lecz nie przekłada się to na stałe miejsca pracy.

Zestawienia nie zawierają zgłoszeń wolnych miejsc pracy biurowej ogłaszanych w Biuletynie Służby Cywilnej, stąd też duża grupa ofert pracy nie została ujęta i tym samym wskaźnik intensywności nie może być dokładnie określony.

Na podstawie powyższego wykresu widać, iż pracodawcy z terenu powiatu opolskiego i miasta Opola poszukują przede wszystkim pracowników z branży budowlanej (murarzy, cieśli, stolarzy), handlu (sprzedawców, kasjerów, przedstawicieli handlowych) i usług związanych z handlem bądź obsługą innych podmiotów (spawaczy, ślusarzy, pracowników ochrony, kierowców, magazynierów, księgowych czy sprzątaczek).

4. ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH ORAZ OFERT PRACY WG KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI

Z wykresu 5 wynika, iż na przestrzeni pierwszego półrocza 2009 roku największy udział liczby osób bezrobotnych, zanotowano wśród osób poprzednio pracujących w sektorze przetwórstwa przemysłowego, handlu, działalności usługowej oraz transportu. Dane statystyczne wskazują jednak, iż osoby te najczęściej podejmują dalsze zatrudnienie. Wśród osób tych branż występuje wysoka fluktuacja na rynku pracy.

Branżą o dużej fluktuacji wśród pracowników jest handel, gdzie pomimo napływu do ewidencji ponad ośmiuset osób bezrobotnych z tej branży, spora liczba osób podejmuje zatrudnienie, głównie we własnym zakresie. Oznacza to, że składane oferty pracy z branży handlowej dotyczą tych samych miejsc pracy a także tych samych pracodawców. Z uwagi na proponowane przez pracodawców branży handlowej warunki pracy i płacy oferty te są mało atrakcyjne wśród wykwalifikowanych handlowców.

Na uwagę zasługuje fakt, iż pracodawcy pomimo trudności w zatrudnieniu pracowników w zawodach budowlanych nadal stawiają kandydatom wysokie wymagania dotyczące posiadanego doświadczenia zawodowego oraz różnego rodzaju uprawnień zawodowych (np. uprawnienia do obsługi urządzeń, aktualne badania potwierdzające stan zdrowia) nie zapewniając adekwatnych zarobków do posiadanych kwalifikacji zawodowych.

Wykres 5. Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD zarejestrowanych w I półroczu 2009 roku

Stan na 30.06.2009r.

5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

4.1. Zawody deficytowe

Przez zawód deficytowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W mieście Opolu zanotowano 177 zawodów deficytowych, zaś w terenie powiatu opolskiego – 67 zawodów.

Aby analiza była miarodajna, skupiono się jedynie na zawodach wśród których wpływała minimum 1 oferta miesięcznie, oraz wskaźnik deficytu/nadwyżki wyniósł co najmniej 1,1. Najwyższe wartości wskaźników deficytu dla dominujących zawodów ujęto w Tabelach 5, 6.

Tabela 5. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w mieście Opolu

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu 2009 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I-półroczu 2009 roku	Wskaźnik intensywności i deficytu zawodów
Pozostali spawacze i pokrewni	34,5	0,0	MAX
Pozostali robotnicy pomocniczy w rolnictwie i pokrewni	13,3	0,0	MAX
Doradca personalny	11,2	0,0	MAX
Garmażer	8,3	0,0	MAX
Lektor języka angielskiego	2,5	0,0	MAX
Kolporter	2,5	0,0	MAX
Sprzedawca w stacji paliw	1,7	0,0	MAX
Pozostali kelnerzy i pokrewni	1,5	0,0	MAX
Urzędnik podatkowy	1,3	0,0	MAX
Pracownik biura podróży	1,3	0,0	MAX
Pozostali ogrodnicy sadownicy i pokrewni	1,3	0,0	MAX
Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	1,3	0,0	MAX
Kierowca operator wózków jezdniowych	1,3	0,0	MAX
Pozostali kucharze	1,2	0,0	MAX
Kosztorysant budowlany	1,0	0,0	MAX
Pozostali pracownicy usług osobistych	1,0	0,0	MAX
Brukarz	9,2	0,2	55,0
Pozostali ślusarze i pokrewni	10,7	0,3	32,0
Monter konstrukcji stalowych	5,0	0,2	30,0
Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	3,7	0,2	22,0
Ubojowy	3,3	0,2	20,0
Zbrojarz	9,3	0,5	18,7
Operator koparek i zwalowarek	3,0	0,2	18,0
Opiekunka środowiskowa	5,7	0,3	17,0
Specjalista do spraw finansów [analityk finansowy]	7,2	0,5	14,3
Monter/składacz okien	2,3	0,2	14,0
Formierz odlewnik	3,2	0,3	9,5
Pracownik biurowy	60,7	6,5	9,3
Specjalista do spraw kadr	2,7	0,3	8,0

Asystent bankowości	1,3	0,2	8,0
Pozostali pracownicy do spraw transportu	1,3	0,2	8,0
Kurier	2,5	0,3	7,5
Specjalista kontroli jakości	1,2	0,2	7,0
Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	1,2	0,2	7,0
Doradca inwestycyjny	1,2	0,2	7,0
Robotnik gospodarczy	36,8	6,3	5,8
Pracownik ochrony mienia i osób	17,3	3,2	5,5
Sprzątaczką	33,2	6,7	5,0
Monter rurociągów przemysłowych	1,7	0,3	5,0
Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	10,7	2,3	4,6
Robotnik budowlany	19,7	4,3	4,5
Cieśla	8,2	1,8	4,5
Telemarketer	2,0	0,5	4,0
Grafił komputerowy	1,3	0,3	4,0
Woźny	1,3	0,3	4,0
Księgowy [samodzielny]	11,7	3,0	3,9
Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	9,0	2,3	3,9
Pomoc kuchenna	5,8	1,5	3,9
Rejestratorka medyczna	1,2	0,3	3,5
Opiekunka dziecięca	1,2	0,3	3,5
Portier	1,2	0,3	3,5
Kosmetyczka	2,8	0,8	3,4
Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej	4,7	1,5	3,1
Recepcjonista	2,0	0,7	3,0
Masażysta	1,0	0,3	3,0
Konserwator części	1,0	0,3	3,0
Nauczyciel przedszkola	1,3	0,5	2,7
Operator suwnic [suwnicowy]	2,2	0,8	2,6
Pielęgniarka	3,3	1,3	2,5
Betoniarz	1,5	0,7	2,3
Murarz	23,2	10,3	2,2
Elektromonter [elektryk] zakładowy	7,3	3,3	2,2
Kelner	7,2	3,5	2,0
Sprzedawca	75,8	40,7	1,9
Sekretarka	3,5	1,8	1,9
Specjalista zastosowań informatyki	3,0	1,7	1,8
Kierowca samochodu ciężarowego	4,2	2,5	1,7
Stolarz meblowy	2,0	1,2	1,7
Dozorca	1,3	0,8	1,6
Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	6,2	4,5	1,4
Programista	1,5	1,2	1,3
Rzeźnik wędliniarz	1,8	1,5	1,2

Stan na 30.06.2009r.

W mieście Opolu największy wskaźnik intensywności deficytu zawodów wystąpił w zawodach związanych z branżą budowlaną (zbrojarz, murarz, betoniarz, robotnik budowlany, monter konstrukcji stalowych, spawacz).

Wśród zawodów deficytowych najwyższą średniomiesięczną liczbą ofert pracy zanotowano w zawodzie sprzedawcy, jednak i najczęściej bezrobotnych z tym zawodem zarejestrowało się w badanym okresie. Jest to jednak w mieście Opolu zawód deficytowy, gdyż wpływa prawie dwukrotnie więcej ofert pracy dla sprzedawców niż rejestruje się osób z tymże zawodem.

Drugim zawodem, pod względem liczby zgłaszanych wolnych miejsc pracy, jest zawód pracownika biurowego, jednak zdecydowaną większość tych ofert stanowią propozycje stażu, co nie wiąże się z zatrudnieniem pracownika. Podobną sytuację zauważono w zawodzie robotnika gospodarczego – tu z kolei większość ofert stanowią propozycje prac społecznie użytecznych, które również nie dotyczą powierzenia stałej pracy.

Tabela 6. Wskaźnik intensywności deficytu zawodów w powiecie opolskim

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I-półroczu 2009 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I-półroczu 2009 roku	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
Operator zautomatyzowanej i zrobotyzowanej linii produkcyjnej w przemyśle elektromaszynowym	5,0	0,0	MAX
Pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	1,3	0,0	MAX
Pozostali inspektorzy bezpieczeństwa pracy, kontrolerzy jakości wyrobów i pokrewni	1,0	0,0	MAX
Robotnik gospodarczy	127,5	8,8	14,4
Tynkarz	1,3	0,2	8,0
Sanitariusz szpitalny	1,2	0,2	7,0
Brukarz	3,2	0,5	6,3
Asystent bankowości	1,0	0,2	6,0
Opiekun w domu pomocy społecznej	1,0	0,2	6,0
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	8,5	1,7	5,1
Pracownik biurowy	12,3	4,8	2,6
Nauczyciel przedszkola	1,2	0,5	2,3
Woźny	1,2	0,5	2,3
Pracownik ochrony mienia i osób	3,8	1,8	2,1
Sekretarka	1,7	0,8	2,0
Monter konstrukcji stalowych	1,7	0,8	2,0
Księgowy [samodzielny]	3,2	1,7	1,9
Robotnik budowlany	7,0	4,0	1,8
Zbrojarz	1,8	1,0	1,8
Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	1,0	0,7	1,5
Pozostali operatorzy maszyn	5,8	4,3	1,3
Pomoc kuchenna	3,3	2,8	1,2
Fizjoterapeuta	1,0	0,8	1,2

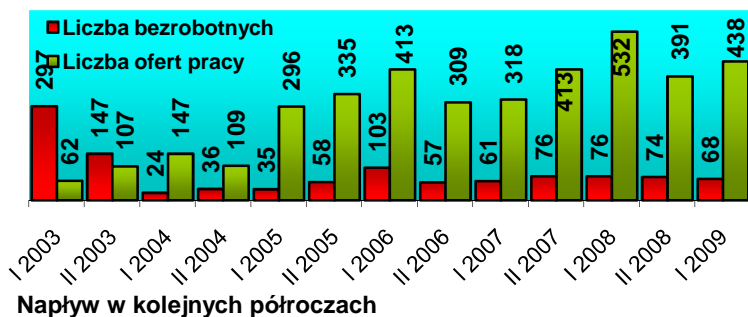
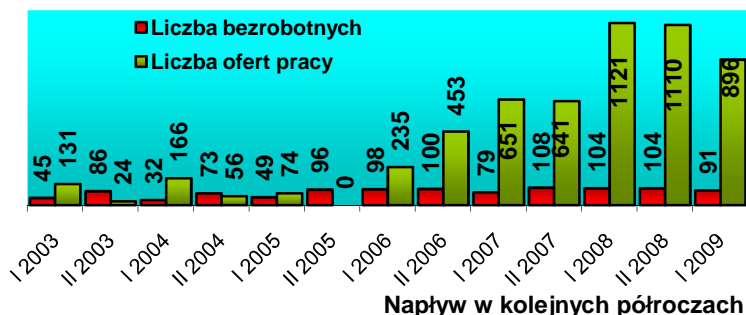
Stan na 30.06.2009r.

W terenie powiatu opolskiego występuje analogiczna sytuacja w zakresie zawodów deficytowych. Tu również spośród zawodów deficytowych o największej średniomiesięcznej liczbie ofert pracy występują zawody pracownika biurowego i robotnika gospodarczego; pierwszy z nich związany jest głównie z ofertami stażowymi, drugi – pracami społecznie użytecznymi.

4.2. Ocena płynności w zawodach deficytowych

Analizując dane z lat 2003-2009 możemy próbować odnaleźć tendencje zmian, co jest właśnie faktycznym sensem monitoringu zawodów. Choć pierwsze opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powstały dopiero w 2005r., to jednak dostępne są dane dot. liczby bezrobotnych i ofert pracy (wg zawodów) już od 2003r. Poniżej przedstawiono więc liczby rejestrowanych bezrobotnych oraz ofert pracy w latach 2003-2009 w konkretnych monitorowanych zawodach.

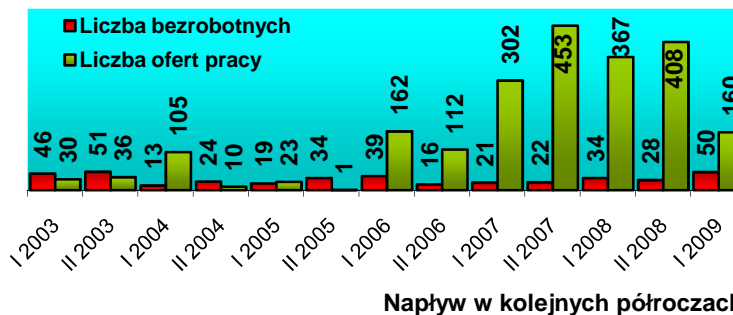
Najwięcej ofert pracy zgłoszono właśnie w zawodzie **robotnika gospodarczego**. Zawód ten ma więc stosunkowo duży deficyt na rynku pracy przy jednocześnie znaczących liczbach, szczególnie liczby wpływających ofert pracy ale i liczby rejestrujących się osób bezrobotnych. Konieczne jest jednak zwrócenie uwagi na to, iż wiele ofert w tym zawodzie to oferty wykonywania prac społecznie użytecznych, których nie należy uważać za pełnoetatowe miejsca pracy. Wykres obok, szczególnie akcentuje ten napływ od 2006r. kiedy to właśnie wprowadzono tą formę aktywizacji bezrobotnych.

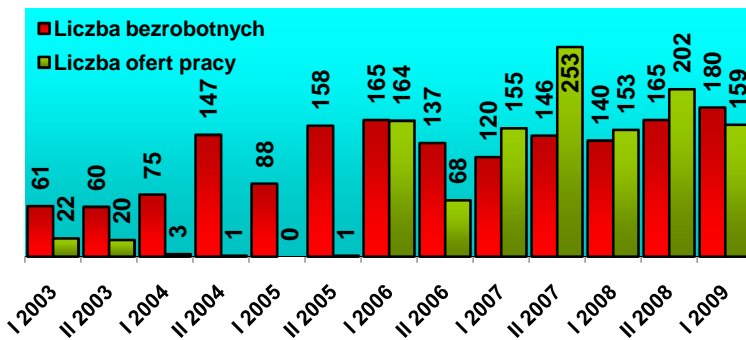
Podobną sytuację zauważamy wśród osób z zawodem **pracownika biurowego**. Tam liczba ofert również znacznie przewyższa podaż osób z tym zawodem wśród osób bezrobotnych, jednak znaczna liczba zgłoszonych ofert pracy to oferty stażu, które dostępne są jedynie dla wybranej kategorii bezrobotnych.

Widoczne jest jednak, iż tą formą aktywizacji bezrobotnych pracodawcy istotnie zaczęli się interesować dopiero od 2005r. stąd liczba bezrobotnych w tym zawodzie utrzymuje się stale na zbliżonym, niskim poziomie.

W okresie ostatnich 3 lat zauważalny był w kraju znaczny rozkwit budownictwa co wiąże się ze zwiększonym zapotrzebowaniem rynku pracy na osoby posiadające zawody niezbędne przy poszczególnych etapach wznoszenia konstrukcji i budynków oraz prac wykończeniowych w budownictwie.

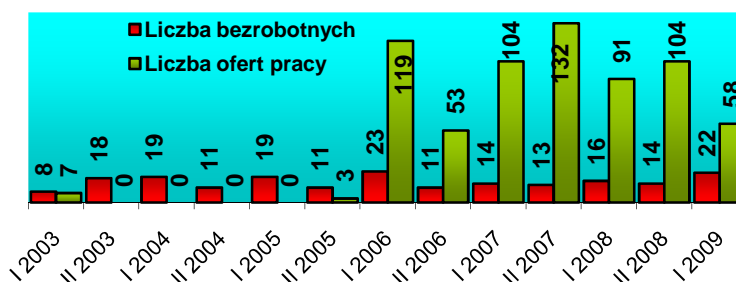
Choć wiele ofert dotyczy zawodów wymagających konkretnych kwalifikacji, to jednak najczęściej ofert pracy w tej branży dotyczyło właśnie niewykwalifikowanych **robotników budowlanych**. Liczba ofert w tym zawodzie rośnie właśnie szczególnie od 2006r. przy wciąż niskiej podaży.

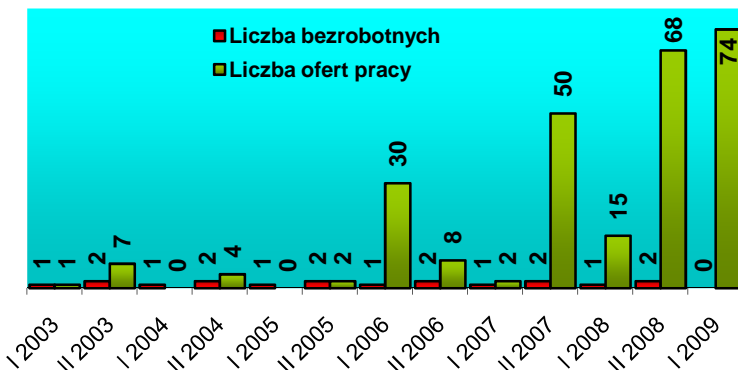
Napływ w kolejnych półroczach

szczególnie od 2006r. Trend ten obecnie wykazuje przejściową stabilizację, spowodowaną kryzysem gospodarczym, jednak przewiduje się mu ponownie tendencję wzrostową. Zawód murarza objęto monitoringiem głównie ze względu na jego znaczenie jako swoistego miernika rozwoju branży budowlanej.

Podobnie od 3 lat dużym wskaźnikiem deficytu odznacza się zawód **cieśli**, gdzie od 2006r. nastąpiła duża dysproporcja podaży-popytu, gdyż mała, stabilna liczba bezrobotnych z tym zawodem nie jest w stanie zaspokoić dużego popytu na ich kwalifikacje. Przeważająca liczba ofert pracy w tym zawodzie spływa od pracodawców z terenu miasta Opola.

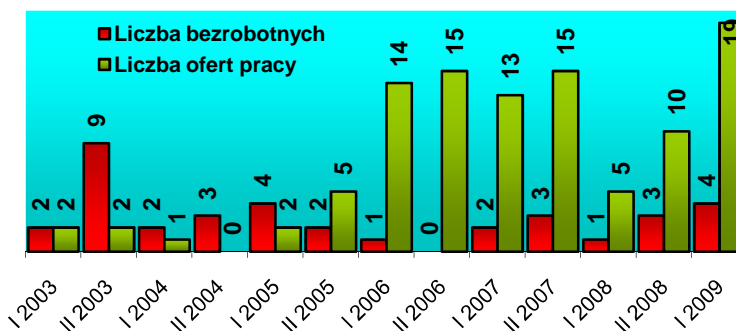
Napływ w kolejnych półroczach

Napływ w kolejnych półroczach

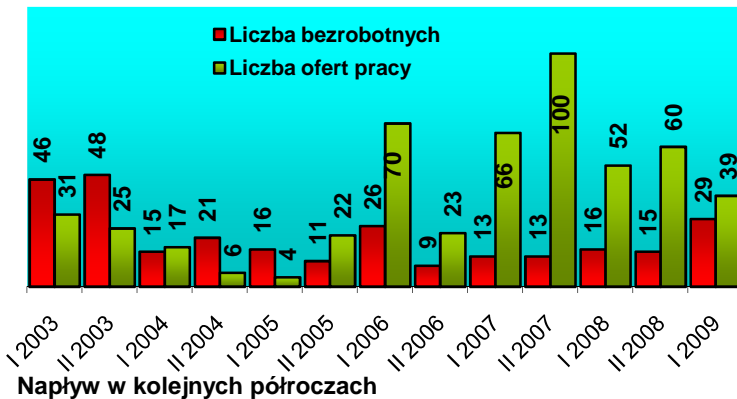
w tym zawodzie a ich podaż, nie zrównoważą się.

W zawodzie **operatora koparek i zwałowarek** jest wciąż widoczne duże zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników z tym zawodem. Tych jednak w rejestrze tutaj urzędu pozostaje wciąż stanowczo mało by móc zrównoważyć popyt na ich

Napływ w kolejnych półroczach

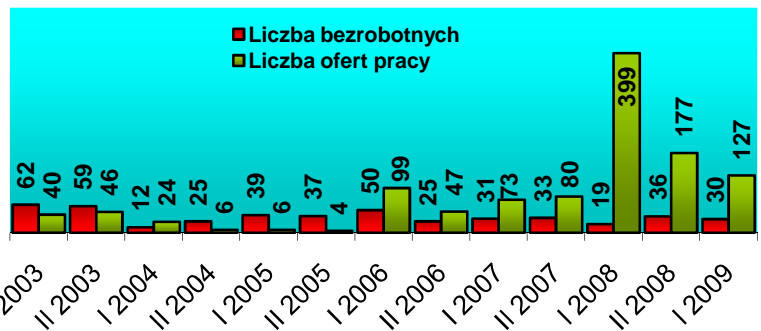
kwalifikacje zgłaszany przez pracodawców. Tu również możemy odczuć wzrost zapotrzebowania od 2006r. wynikający z nowych inwestycji, co prawdopodobnie ma wyjaśnienie w wejściu Polski do UE.

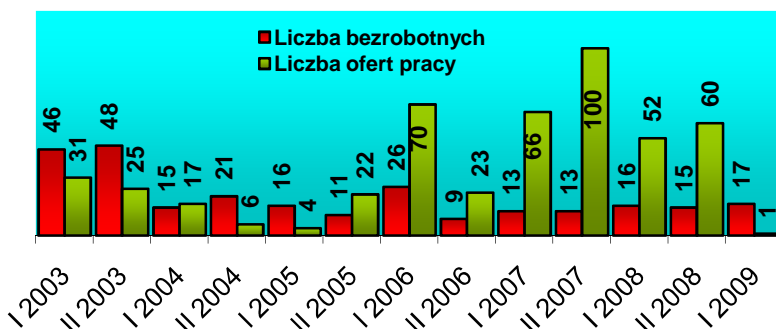
Napływ w kolejnych półroczach

Zmiana dysproporcji podaży-popytu widoczna jest również w zawodzie **kierowcy samochodu ciężarowego**. O ile jeszcze w 2003r. był to zawód nadwyżkowy, to jednak po umiarkowanej stabilizacji w 2004r, od II półrocza 2005 widoczny jest wzrost zapotrzebowania na osoby posiadające kwalifikacje do pracy w tym zawodzie. Wzrost liczby ofert od 2005r. ewidentnie świadczy o rozwoju sektora handlu i transportu. Spadek liczby ofert 2008 i 2009r. świadczy być może o stabilizacji popytu, oraz o skutkach kryzysu. Zjawisko to będzie nadal obserwowane. By jednak zrównoważyć popyt pracodawców, tut. urząd prowadził szkolenia dające bezrobotnym uprawnienia kierowania pojazdami ciężarowymi. Podobna sytuacja dotyczy kierowców kategorii D.

Deficytowym (od 2006r.) pozostaje także zawód **pracownika ochrony mienia i osób**. Dużego zapotrzebowania na pracowników nie jest w stanie zrównoważyć podaż wynikająca z napływu bezrobotnych oraz absolwentów. Trudno jest jednak zrównoważyć tę dysproporcję, gdyż pracodawcy często poszukują licencjonowanych pracowników ochrony osób i mienia, podczas gdy niewiele z rejestrujących się osób taką licencję posiada.

Napływ w kolejnych półroczach

Napływ w kolejnych półroczach

uznać, iż zapotrzebowanie na spawaczy nie maleje. Dysproporcja liczby ofert pracy prawdopodobnie nie ma jednak szansy na zrównoważenie ze względu na znacznie korzystniejsze płace oferowane pracującym w tym zawodzie w pozostałych krajach Unii Europejskiej.

Lawinowy wzrost wpływających ofert pracy, obserwowany w latach 2006-2008, dla osób z zawodem **spawacza** (ręcznego gazowego) został w 2008r. wyraźnie zahamowany. Ciekawym jest, iż choć w I półroczu 2009r. wpłynęła jedynie jedna oferta pracy dla osób z tym zawodem, to wpłynęło także 207 ofert pracy w zawodzie „pozostali spawacze i pokrewni”, więc można

4.3. Zawody nadwyżkowe

Przez zawód nadwyżkowy należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. W mieście Opolu zanotowano 460 zawodów nadwyżkowych, zaś na terenie powiatu opolskiego – 500 zawodów. W Tabelach 7, 8 ujęto dominujące zawody nadwyżkowe w których średniomiesięczna liczba rejestrowanych bezrobotnych wynosiła co najmniej 2 osoby oraz jednocześnie ze wskaźnikiem deficytu/nadwyżki niższym niż 0,9.

Tabela 7. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w mieście Opolu

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I półroczu 2009r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu 2009r.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
Bez zawodu	0,0	138,3	0,0
Ekonomista	0,3	23,0	0,0
Ślusarz	0,7	13,7	0,0
Asystent ekonomiczny	0,3	7,0	0,0
Mechanik pojazdów samochodowych	0,0	5,7	0,0
Filolog – filologia obcojęzyczna	0,0	3,5	0,0
Nauczyciel wychowania fizycznego	0,0	3,2	0,0
Politolog	0,0	3,0	0,0
Technik rolnik	0,0	2,7	0,0
Pozostali inżynierowie budownictwa i inżynierii środowiska	0,0	2,5	0,0
Nauczyciel języka obcego	0,0	2,5	0,0
Technik ochrony środowiska	0,0	2,5	0,0
Kucharz małej gastronomii	0,0	2,5	0,0
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0	2,2	0,0
Elektromonter instalacji elektrycznych	0,0	2,0	0,0
Pedagog	0,8	8,3	0,1
Technik mechanik	0,5	10,0	0,1
Cukiernik	0,5	3,7	0,1
Stolarz	0,3	5,2	0,1
Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,3	3,3	0,1
Malarz – tapeciarsz	0,3	3,0	0,1
Specjalista ochrony środowiska	0,2	2,7	0,1
Kasjer handlowy	0,2	2,7	0,1
Chemik	0,2	2,2	0,1
Szwaczka	0,2	2,2	0,1
Robotnik magazynowy	0,2	2,0	0,1
Mechanik samochodów osobowych	2,5	11,2	0,2
Technik budownictwa	1,7	6,8	0,2
Tokarz	1,0	5,3	0,2
Krawiec	0,8	5,5	0,2
Ogrodnik terenów zieleni	0,7	3,3	0,2

Telefonistka	0,5	2,2	0,2
Plastyk	0,3	2,2	0,2
Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	1,0	3,5	0,3
Piekarz	0,8	3,0	0,3
Biolog	0,7	2,3	0,3
Monter instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych	1,5	3,7	0,4
Bufetowy [barman]	1,0	2,5	0,4
Malarz budowlany	1,0	2,5	0,4
Fizjoterapeuta	1,3	2,7	0,5
Fryzjer	5,2	8,0	0,6
Kierowca samochodu osobowego	2,0	2,8	0,7
Handlowiec	4,0	5,3	0,8
Pozostali mechanicy – monterzy maszyn i urządzeń	2,5	3,0	0,8
Specjalista administracji publicznej	2,3	2,8	0,8
Pozostali informatycy	2,0	2,7	0,8

Stan na 30.06.2009r.

Na podstawie Tabeli 7 widać, iż w mieście Opolu największe trudności w znalezieniu pracy mają osoby posiadające zawód ekonomisty, ślusarza, mechanika samochodów osobowych, pedagoga czy politologa.

Tabela 8. Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów w powiecie opolskim.

Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w I półroczu 2009r.	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w I półroczu 2009r.	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
Bez zawodu	0,0	118,7	0,0
Pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0	2,7	0,0
Technik ochrony środowiska	0,0	3,3	0,0
Pozostali technicy gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0	2,2	0,0
Technik leśnik	0,0	2,8	0,0
Technik rolnik	0,0	2,3	0,0
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0	3,0	0,0
Asystent ekonomiczny	0,0	4,7	0,0
Organizator agrobiznesu	0,0	2,3	0,0
Malarz – taping	0,0	6,3	0,0
Ślusarz	0,0	23,7	0,0
Elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	0,0	2,0	0,0
Elektromechanik pojazdów samochodowych	0,0	2,7	0,0
Ceramik wyrobów użytkowych i ozdobnych	0,0	2,3	0,0
Cukiernik	0,0	4,2	0,0
Krawiec	0,0	12,0	0,0
Mechanik pojazdów samochodowych	0,2	9,2	0,0
Technik mechanik	0,2	7,5	0,0

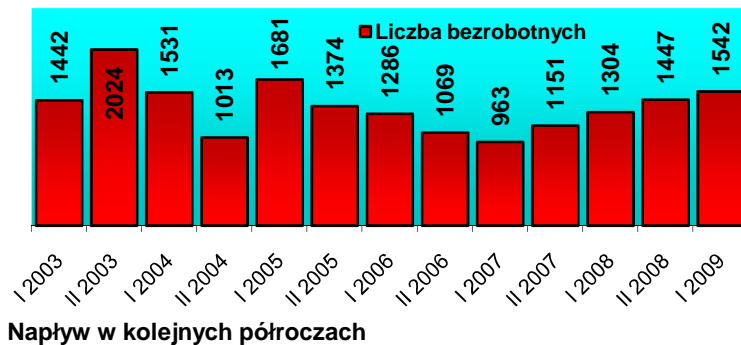
Stolarz	0,3	14,2	0,0
Ekonomista	0,3	11,2	0,0
Technik budownictwa	0,2	4,8	0,0
Technik elektronik	0,2	4,2	0,0
Pedagog	0,2	3,5	0,0
Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	0,2	3,5	0,0
Mechanik samochodów osobowych	0,5	10,3	0,0
Technik elektryk	0,2	3,0	0,1
Ogrodnik terenów zieleni	0,2	2,8	0,1
Lakiernik samochodowy	0,2	2,7	0,1
Tokarz	0,3	5,3	0,1
Kucharz małej gastronomii	0,2	2,2	0,1
Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,2	2,2	0,1
Konserwator budynków	0,2	2,0	0,1
Elektromonter instalacji elektrycznych	0,3	3,2	0,1
Kucharz	1,5	11,8	0,1
Szwaczka	0,7	5,2	0,1
Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	0,7	5,0	0,1
Malarz budowlany	0,7	4,8	0,1
Pakowacz	0,5	3,5	0,1
Blacharz samochodowy	0,5	3,3	0,2
Murarz	3,3	19,7	0,2
Kelner	0,7	3,7	0,2
Piekarz	0,7	3,7	0,2
Sprzedawca	9,7	46,2	0,2
Kosmetyczka	0,8	3,8	0,2
Kierowca samochodu osobowego	1,0	4,2	0,2
Fryzjer	2,8	11,3	0,3
Elektromonter [elektryk] zakładowy	0,7	2,2	0,3
Magazynier	2,0	6,2	0,3
Handlowiec	1,5	3,5	0,4
Sprzątaczką	3,5	7,0	0,5
Pracownik administracyjny	2,7	4,8	0,6

Stan na 30.06.2009r.

Według zestawienia zawartego w tabeli 8 wynika, iż z terenu powiatu opolskiego średniomiesięcznie aż ponad sto osób rejestrujących się nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych. Są to często osoby jedynie z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, gimnazjalnym lub też najczęściej podstawowym, dotąd nie pracujące. Dla tych osób nie odnotowano żadnego zgłoszenia odpowiedniego wolnego miejsca pracy.

Zawody budowlane (murarz, ślusarz, stolarz) w powiecie opolskim występują jako zawody nadwyżkowe, choć jednocześnie są one zawodami deficytowymi na terenie miasta Opola. Dzieje się tak dlatego, iż większość zgłoszeń ofert pracy pochodzi od pracodawców, którzy mają siedziby swoich firm na terenie miasta Opola.

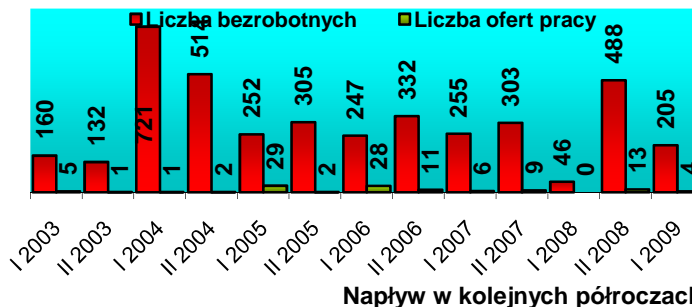
4.4. Ocena płynności w zawodach nadwyżkowych

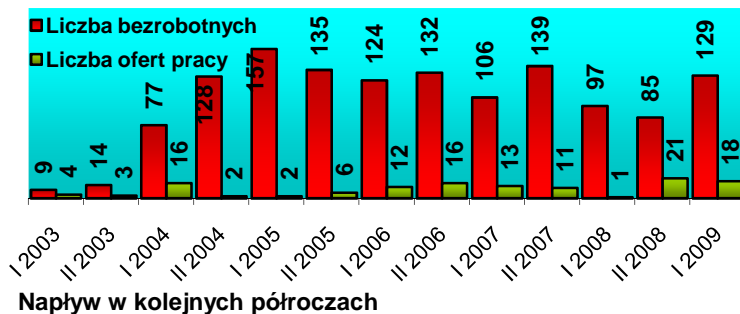
Napływ w kolejnych półroczach

Zdecydowanie największy wskaźnik nadwyżki zawodów notowany jest w grupie osób bezrobotnych **nie posiadających żadnego zawodu**. Przyczyna jest prosta - brak ofert pracy dla osób nie posiadających żadnego zawodu, podczas gdy jednocześnie wiele osób bezrobotnych posiada jedynie podstawowe wykształcenie (bądź średnie ogólnokształcące) więc nie posiada kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu. Malejąca liczba bezrobotnych nie posiadających żadnego zawodu, choć od 2005r. wskazuje na tendencję spadkową, to jednak pokrywa się ona z ogólną tendencją spadku poziomu bezrobocia. Dodatkowo liczba rejestrujących się osób bez kwalifikacji zawodowych od 2007 roku wzrasta, co może być wyraźnym symptomem wzmocnienia wykluczenia społecznego bezrobociem tej grupy społeczeństwa.

Równie niekorzystnym jest brak równowagi podaży-popytu na osoby z zawodem **ekonomisty**. Bezrobotni z tym zawodem (ok. 20% z nich to absolwenci) stanowią (mimo spadku ich liczby) wciąż zbyt dużą podaż na rynku pracy w zderzeniu z popytem wykazywanym przez pracodawców w ofertach wolnych miejsc zatrudnienia.

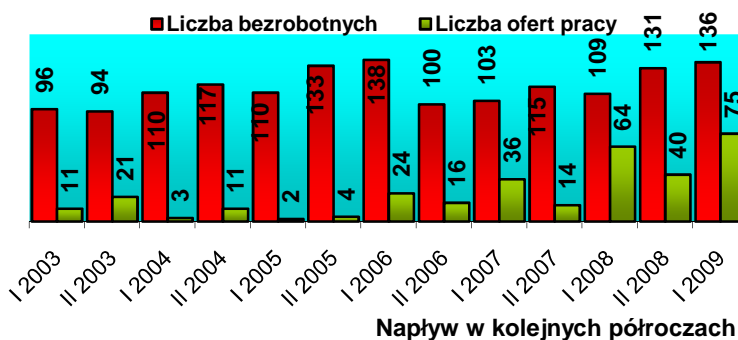
Napływ w kolejnych półroczach

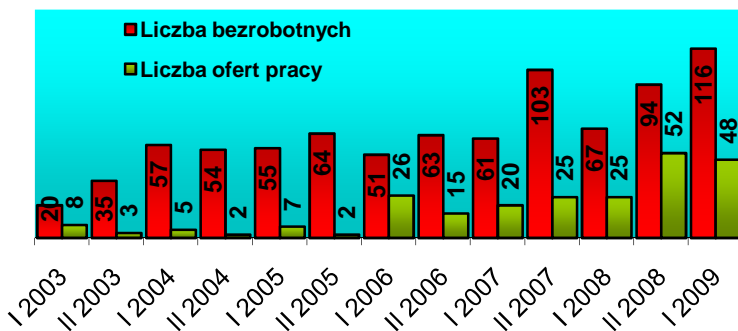
Napływ w kolejnych półroczach

Rozwój usług branży motoryzacyjnej widoczny po rosnącej liczbie ofert pracy dla osób z zawodem **mechanika samochodów osobowych** również nie jest w stanie zrównoważyć dziesięciokrotnej przewagi liczby osób bezrobotnych z tym zawodem. Obserwując wahania liczby osób bezrobotnych oraz ofert pracy w tym zawodzie, nie widać szansy na zrównoważenie tej tendencji. Nie należy także spodziewać się tego zbyt szybko.

Z danych urzędu wynika, iż wciąż wyraźnie wysokim wskaźnikiem nadwyżkowości charakteryzuje się zawód **kucharza**, gdzie stale przeważa liczba zarejestrowanych bezrobotnych z tym zawodem nad napływającymi ofertami pracy. Z drugiej strony, pracodawcy borykają się z dużymi trudnościami ze znalezieniem doświadczonego, wykwalifikowanego kucharza.

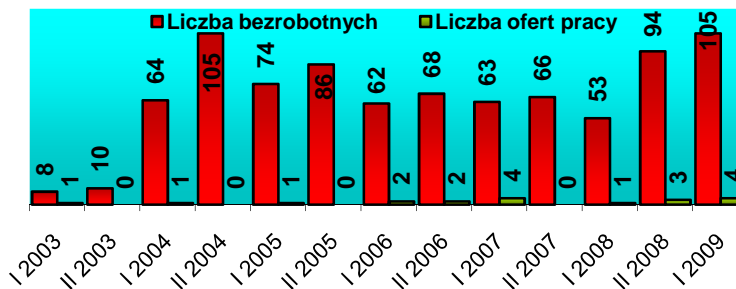
Napływ w kolejnych półroczach

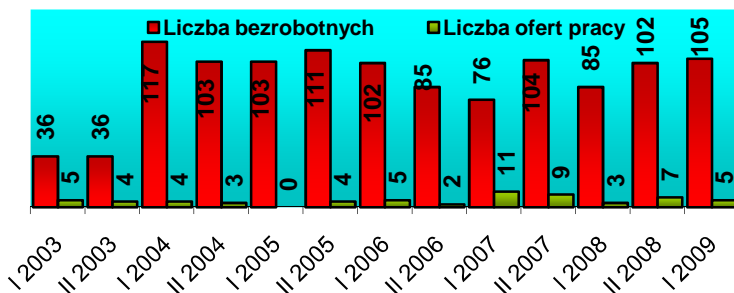
Napływ w kolejnych półroczach

powiatu, przy czym jednak więcej ofert pracy składają pracodawcy z miasta Opola. Optymizmu dostarcza fakt, iż liczba ofert pracy zgłoszonych w tym zawodzie, od 2006r. przyjęła także trend wzrostowy.

Bardzo duża nadwyżka podaży nad popytem występuje w zawodzie **technika mechanika**. Utrzymująca się wysoka liczba bezrobotnych z tym zawodem wynika generalnie z dużej liczby absolwentów szkół kształcących z tym zawodem. Osoby te mają jednak bardzo małe szanse na otrzymanie oferty pracy zgodnej z ich zawodem. Tendencje widoczne na wykresie obok wskazują, iż zawód ten jeszcze długo pozostanie nadwyżkowym.

Napływ w kolejnych półroczach

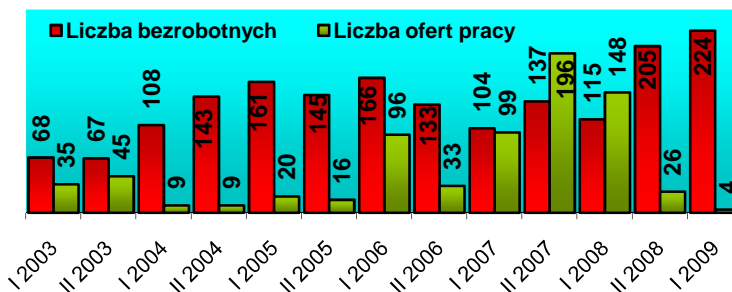

Napływ w kolejnych półroczach

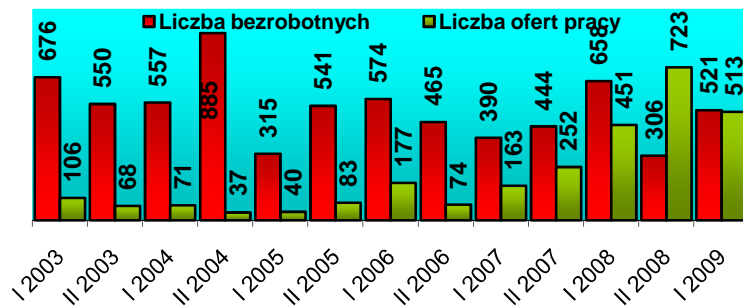
tym zawodem zamieszkuje na terenie powiatu opolskiego.

Wciąż bardzo duża nadwyżka występuje w relacjach podaży-popytu na kwalifikacje w zawodzie **krawca**. Liczba bezrobotnych z tym zawodem utrzymuje się wciąż na wysokim poziomie i nie równoważą jej małe liczby napływających zgłoszeń wolnych miejsc pracy. Większość osób bezrobotnych z

Kryzys gospodarczy dotknął wyraźnie sektora usługowego w przemyśle i od roku spowodował wyraźną nadwyżkę notowaną w zawodzie **ślusarza**. Po wzroście liczby bezrobotnych z tym zawodem, notowanym od 2004r., od 2006r. notowany był wzrost liczby ofert pracy aż do poziomu przewyższającego podaż. Od drugiego półrocza 2008r. widać natomiast duży spadek napływających ofert pracy wobec liczby rejestrujących się bezrobotnych, co od drugiego półrocza 2008r. kwalifikuje niniejszym zawód ślusarza do grupy zawodów nadwyżkowych.

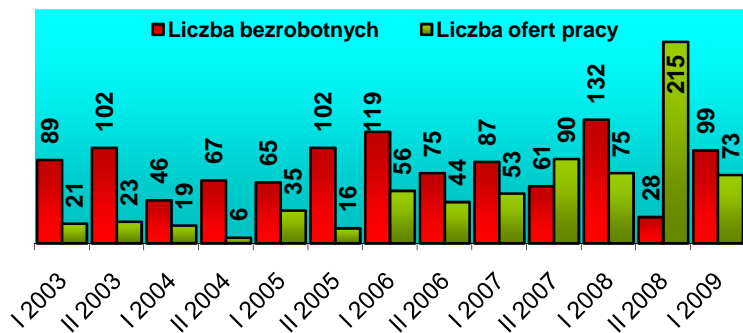
Napływ w kolejnych półroczach

Napływ w kolejnych półroczach

popytowej pozostaje jednak trudne do odgadnięcia. Jednocześnie, choć liczba bezrobotnych z zawodem sprzedawcy rozkłada się równomiernie w obu powiatach, to jednak to z miasta Opola spływa większość ofert.

Magazynierzy stanowią ostatnią wymienioną grupę osób bezrobotnych wśród monitorowanych zawodów nadwyżkowych. Zawód ten od początku obserwacji jego bilansu był zawodem nadwyżkowym, jednak w latach 2007-2009 zawód ten był bowiem naprzemiennie zawodem deficytowym i nadwyżkowym. Choć większość bezrobotnych z tym zawodem zamieszkuje w mieście Opolu, to jednak oferty pracy spływają w podobnym udziale w obu powiatach. Wzrost liczby tych ofert pracy świadczy generalnie o dobrej koniunkturze w handlu (głównie hurtowym) i transporcie, jednak obserwacje monitoringu świadczą o braku stabilności płynności w tym zawodzie i stawiają pod znakiem zapytania dalszy kierunek zmian.

Napływ w kolejnych półroczach

W mieście Opolu w I-półroczu 2009 r.:

- W 370 zawodach nie zgłoszono żadnych ofert pracy.
- 460 zawodów było zawodami **nadwyżkowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował mniejszą liczbą ofert pracy niż liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji, m.in.:
 - Mechanik samochodów osobowych,
 - Politolog,
 - Ślusarz,
 - Nauczyciel języka obcego,
 - Nauczyciel wychowania fizycznego,
 - Ekonomista,
 - Technik mechanik,
 - Pedagog,
 - Politolog,
 - Krawiec,
 - Technik budownictwa.
- 177 zawodów było zawodami **deficytowymi**. Większość z nich wymieniono w Tabeli 5. Dominującymi zawodami deficytowymi były:
 - Monter konstrukcji stalowych,
 - Zbrojarz,
 - Brukarz,
 - Ubojowy,
 - Operator koparek i zwałowarek,
 - Pracownik ochrony osób i mienia,
 - Cieśla,
 - Elektromonter (elektryk) zakładowy,
 - Przedstawiciel handlowy,
 - Rzeźnik-wędliniarz,
 - Betoniarz,
 - Doradca personalny.
- 23 zawodów było zawodami **zrównoważonymi** m.in.:
 - Pracownik administracyjny,
 - Kucharz,
 - Dekarz,
 - Magazynier,
 - Technik elektronik,
 - Specjalista do spraw reklamy,
 - Fakturzystka.
- w 100 zawodach zgłoszono oferty pracy jednak w ewidencji urzędu nie figurowały osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania tego zawodu, m.in.:
 - Doradca personalny,
 - Garmażer,
 - Kolporter,
 - Urzędnik podatkowy,
 - Pracownik biura podróży,
 - Operator obrabiarek sterowanych numerycznie,
 - Agent ubezpieczeniowy,
 - Operator wózków jezdniowych.

W powiecie opolskim w I-półroczu 2009 r.:

- W 429 zawodach nie zgłoszono żadnych ofert pracy.
- 500 zawodów było zawodami **nadwyżkowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował mniejszą liczbą ofert pracy niż wynosiła liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji. Największą liczbą osób wśród zawodów nadwyżkowych wyróżniły się zawody:
 - Sprzedawca,
 - Ślusarz,
 - Murarz,
 - Stolarz,
 - Krawiec,
 - Kucharz,
 - Fryzjer,
 - Ekonomista,
 - Mechanik samochodów osobowych,
 - Technik mechanik,
 - Sprzątaczką,
 - Malarz-tapeciarz,
 - Magazynier,
 - Tokarz.
- 67 zawodów było zawodami **deficytowymi**, czyli średnio miesięcznie urząd dysponował większą ilością oferty pracy w danym zawodzie niż wynosiła liczba osób pozostających w ewidencji. Większość z nich wymieniono w Tabeli 6. Dominującymi zawodami deficytowymi były:
 - Robotnik budowlany,
 - Pomoc kuchenna,
 - Brukarz,
 - Księgowy,
 - Zbrojarz,
 - Sekretarka,
 - Monter konstrukcji stalowych,
 - Tynkarz,
 - Bibliotekarz,
 - Agent ubezpieczeniowy,
 - Przedstawiciel medyczny,
 - Kasjer bankowy.
- 14 zawodów było zawodami **zrównoważonymi**, czyli popyt na osoby bezrobotne o danym zawodzie był równy podaży, m.in.:
 - Kierowca samochodu ciężarowego,
 - Stolarz meblowy,
 - Architekt,
 - Opiekunka dziecięca,
 - Technik farmaceutyczny.
- W 41 zawodach zgłoszono oferty pracy jednak w ewidencji urzędu nie figurowały osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania tego zawodu, m.in.:
 - Bibliotekarz,
 - Agent ubezpieczeniowy,
 - Doradca zawodowy,
 - Przedstawiciel medyczny,
 - Pedagog szkolny.

W przypadku zawodów nadwyżkowych wyjaśnienia wymaga fakt wysokiego współczynnika nadwyżkowości wymienionych zawodów. Otóż osoby bezrobotne są zarejestrowane w określonych zawodach, lecz nie zawsze poszukują pracy w tym samym kierunku. Fakt że jest zarejestrowana duża grupa bezrobotnych sprzedawców nie oznacza że osoby te poszukują pracy w tym zawodzie. Podsumowując, osoby bezrobotne nie są zainteresowane podjęciem pracy w dużych sieciach, a oferty pracy w przeważającej ilości pochodzą z dużych marketów. Dlatego występują trudności z realizacją tego typu ofert pracy. Również duża fluktuacja kadr w wielu zawodach (najczęściej wśród sprzedawców) zniekształca wskaźniki intensywności zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Dodatkowo, spora część osób zarejestrowanych i posiadających dany zawód (np. cieśla, mechanik samochodowy) nie posiada specyficznych umiejętności czy stażu pracy wymaganego przez pracodawców. Sytuacja taka jest podobna zarówno w stosunku do osób bezrobotnych z powiatu opolskiego i miasta Opola. Pracodawcy składając oferty pracy poszukują osób młodych, dyspozycyjnych, posiadających już doświadczenie w zawodzie. Dlatego też ta grupa bezrobotnych najszybciej podejmuje zatrudnienie. Osobom starszym trudno jest znaleźć oferty pracy na obecnym rynku. Niepokojący jest również fakt, iż w przypadku przedłożenia bezrobotnym ofert zatrudnienia, często przedstawiają oni zaświadczenia lekarskie informujące o przeciwwskazaniach do podejmowania danego typu pracy.

Znaczącą większość stanowią zawody, na które popyt jest znacznie większy niż podaż. Szczególnie może niepokoić wysoka liczba zawodów, na które w ogóle nie zgłoszono zapotrzebowania – w zawodach tych szansa uzyskania ofert pracy jest zerowa.

Na uwagę zasługuje również fakt, iż trudności pracodawców w poszukiwaniu pracowników w branży budowlanej czy handlowej, nie są specyfiką tutejszego rynku pracy, lecz mają odzwierciedlenie w innych rejonach kraju. Emigracja zarobkowa dotyczy nie tylko mieszkańców Opolszczyzny, lecz terenu całego kraju. Efektem takiego stanu rzeczy jest zatrudnianie na lokalnym rynku pracy cudzoziemców, szczególnie w zawodach takich jak m.in. ślusarz, spawacz czy innych zawodach branży budowlanej.

6. WNIOSKI

Przedstawiony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, stworzony w oparciu o oferty zatrudnienia zgłaszane do PUP, nie daje pełnego obrazu rynku pracy. Do tutejszego urzędu pracy nie są zgłaszane wszystkie informacje o wolnych miejscach pracy. Osoby poszukujące pracy korzystają również z prywatnych agencji zatrudnienia; często też samodzielnie poszukują ofert zatrudnienia u pracodawców, również za pośrednictwem sieci Internet. Sprowadza się to stwierdzenia, iż znalezienie zatrudnienia za pośrednictwem urzędu pracy jest jedynie jedną z wielu możliwości jakie mają osoby poszukujące pracy.

Pełen monitoring będzie mógł powstać dopiero po uwzględnieniu ofert zatrudnienia umieszczanych w prasie, gdyż doświadczenie urzędu pracy wskazuje, że do urzędu trafiają głównie oferty trudne do zrealizowania, nisko opłacane, o dużej rotacji kadry pracowniczej oraz takie, gdzie pracodawcy chcą uzyskać korzyści finansowe wynikające z zatrudnienia osób bezrobotnych.

Zawodami deficytowymi często są zawody, w których zgłoszono niewiele ofert pracy (dla zawodów gdzie wskaźnik uzyskał wartość maksymalną bardzo często były to jedna, dwie lub trzy oferty zgłoszone w całym półroczu) albo też wymagające posiadania kwalifikacji, których nie uzyska się tylko za sprawą ukończenia odpowiedniego kursu czy szkolenia.

Występowanie zawodów deficytowych jest spowodowane wieloma czynnikami, m.in. niskimi zarobkami proponowanymi osobom z wysokimi kwalifikacjami, brakiem chęci podnoszenia kwalifikacji, istnieniem „szarej strefy” bądź też migracją za granicę lub w inne rejony kraju w celu poszukiwania intratnego zatrudnienia.

Wszystko to składa się na sytuację gdzie rozwiązanie problemu zawodów deficytowych jest trudne, gdyż coraz częściej problemem jest znalezienie osoby z konkretnymi kwalifikacjami zawodowymi. Nie przekreśla to jednak sensu prowadzenia stałego monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Stały monitoring pozwoli na uchwycenie tendencji na rynku pracy, jeżeli chodzi o zapotrzebowanie na konkretne zawody. Konieczne jednak wydaje się prowadzenie takiego monitoringu na zasadzie analizy wielowymiarowej z uwzględnieniem sytuacji popytowo – podażowej.